

BIJLAGE I
VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Naar aanleiding van het verzoek om advies over het voorontwerp van wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie, dat is opgesteld door de commissie, ingesteld bij beschikking van Uwe Excellenties van 9 Mei 1949, no. 28981 O.B., heeft de Raad de eer het volgende onder Uw aandacht te brengen.

Ter voorbereiding van zijn advies heeft de Raad een commissie ingesteld, welke was samengesteld als volgt: Mr. H. T. Asser, voorzitter, J. W. van den Akker, Mr. P. Borst, Mr. G. P. ter Haseborg, Mr. J. H. Kiewiet de Jonge, Dr. J. Mannoury en C. J. van Mastrigt, leden. Als vertegenwoordigers van de Ministers van Economische Zaken, van Justitie en van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening woonden Mr. J. Woudstra, Mr. A. Mulder en Mr. F. G. van Dijk de beraadslagingen der commissie bij.

Ten advieze overgaande wil de Raad vooropstellen, dat het voorontwerp in zijn midden met instemming is ontvangen. De zeer summere voorlopige regeling van het tuchtrecht, vervat in de artikelen 105 en 113, tweede lid, onder b, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie, eist inderdaad een nadere wettelijke uitbouw en met de wijze, waarop in het voorontwerp die uitbouw is beproefd, kan de Raad zich zeer wel verenigen.

Het lijkt de Raad dan ook overbodig te treden in een algemene beschouwing over het voorontwerp. Slechts op een tweetal punten, waarover in de hierboven gereleveerde, door Uwe Excellenties ingestelde commissie verschil van inzicht blijkt te hebben bestaan en welke ook bij de behandeling in de Raad tot discussie aanleiding hebben gegeven, zal hieronder nader worden ingegaan.

In de eerste plaats zij in dit verband genoemd de regeling voor het maximum van de tuchtrechtelijke geldboeten (art. 5 van het voorontwerp). Uiteraard dient bij de bepaling van dat maximum mede rekening te worden gehouden met de draagkracht van de bedrijfs-genoten, waarvoor het tuchtrecht zal gelden. Terecht opent het voorontwerp dan ook de mogelijkheid van differentiatie binnen zekere grenzen, zowel bij de instellingswet of het instellingsbesluit van het betrokken hoofdbedrijf- of bedrijfsschap als bij verordening van dat lichaam.

Het voorontwerp maakt ten aanzien van het bepalen van de maximum-boete echter geen onderscheid tussen werknemers en onder-

nemers. Het maken van een dergelijk onderscheid in de wet zou trouwens op grote praktische moeilijkheden stuiten. Zo is de draagkracht van vele kleine zelfstandigen niet of nauwelijks groter dan die van de meeste werknemers en zijn er ook werknemers, wier draagkracht ver boven die van de meeste overige werknemers uitgaat. Reeds op deze overwegingen lijkt het neerleggen in de wet van een algemeen laag boete-maximum voor alle werknemers niet raadzaam.

In de Raad is echter wel de vraag aan de orde geweest, of het wenselijk is, dat de hoofdbedrijf- en bedrijfsschappen bij hun tuchtrechtverordeningen een lager boete-maximum voor werknemers dan voor ondernemers zouden kunnen vaststellen. De Raad heeft daarbij buiten beschouwing gelaten, of de huidige tekst van het voorontwerp een dergelijke voorziening bij verordening toelaat.

Hierbij toonde een aantal leden van de Raad zich voorstander van de mogelijkheid bij de tuchtrechtverordeningen zulk een differentiatie toe te passen, opdat, waar mogelijk, met de draagkracht van de betrokkenen verband houdende boete-maxima kunnen worden verkregen.

Een even groot aantal leden van de Raad had evenwel tegen deze mogelijkheid van differentiatie bezwaar. Deze leden oordeelden haar in strijd met de grondgedachte der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie en wezen er op, dat dergelijke onderscheidingen in het gemene strafrecht onbekend zijn. Zij meenden voorts, dat het gevoeglijk aan de tuchtrecter kan worden overgelaten binnen de algemene grenzen, hem door wet en verordening gesteld, bij de oplegging van de boeten rekening te houden met de draagkracht van de overtreeders.

Verder is een minderheid van de Raad de opvatting toegedaan, da de opbrengst van de boeten ten goede dient te komen aan het Rijk en niet, zoals artikel 36 van het voorontwerp voorschrijft, aan het betrokken lichaam, dat daaraan onder goedkeuring van de Sociaal-Economische Raad een bijzondere bestemming geeft. Deze minderheid meent nl., dat het hoofdbedrijf- of bedrijfsschap geen enkel — ook geen ideëel — belang bij de bestemming van de boete mag hebben. Zij wil de boeten daarom bij gebrek aan een meer aangewezen bestemming in 's Rijks kas doen vloeien.

De grote meerderheid van de Raad kan zich echter niet met deze suggestie verenigen. Zij acht het psychologisch van betekenis, dat aan de boeten een bestemming wordt gegeven, welke de bedrijfs-genoten ter harte gaat en wijst er op, dat aldus ook aan het privaatrechtelijk verleden van de tuchtrechtspraak wordt aangeknoopt.

Uiteraard dient de bestemming van de boeten zodanig te worden gekozen, dat het betrokken lichaam bij de opbrengst van de boeten geen enkel geldelijk belang heeft. Hieraan vermag het feit, dat de kosten van de tuchtrechtspraak door het lichaam worden gedragen, vanzelfsprekend niet af te doen. Het is wellicht gewenst de Memorie van Toelichting (algemeen gedeelte, punt 7), waarin — naar het voorkomt onbedoeld — de indruk wordt gewekt, dat wel verband moet worden gelegd tussen de kosten van de rechtspraak en de opbrengst van de boeten, ten deze te verduidelijken. Ook dient in bedoelde passage van de Memorie van Toelichting niet naar het tweede lid, doch naar het derde lid van artikel 105 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie te worden verwezen.

F. DE VRIES, *Voorzitter.*

HUB. L. JANSEN, *Algemeen Secretaris.*